

**Recenzja osiągnięć Pani dr Izabeli Plieth-Kalinowskiej ubiegającej się o nadanie stopnia
doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika
wykonana na zlecenie Rady Dziedziny Nauk Społecznych
Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy**

Sylwetka naukowa Kandydatki

Pani Izabela Plieth-Kalinowska swoją karierę naukową rozpoczęła 1 października 2000 roku, najpierw w Akademii Bydgoskiej, a od 2005 roku w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, zaczynając od stanowiska asystenta, poprzez adiunkta, a obecnie pracując na stanowisku dydaktycznym. Kandydatka jest absolwentką Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Bydgoszczy. W 1992 roku uzyskała tytuł magistra pedagogiki na podstawie pracy magisterskiej pt. „Wpływ muzyki na zapamiętywanie tekstu literackiego u dzieci 9 - letnich na podstawie wiersza J. Brzechwy „Tańcowała igła z nitką”, napisanej pod kierunkiem dr Ewy Zwolińskiej. Stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki, uzyskała w 2006 roku na podstawie rozprawy pt. „Poczucie bezpieczeństwa społecznego dziecka niepełnosprawnego z dysfunkcją narządu ruchu w rodzinie i środowisku rówieśniczym”, napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Krystyny Marzec-Holki. Praca ta została wyróżniona przez Radę Naukową Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

Dokonana przeze mnie analiza tematyki twórczości naukowej Habilitantki pozwala wyodrębnić trzy główne pola pracy badawczej, jakim poświęciła się dr Izabela Plieth-Kalinowska, choć nie wyartykułowała tego *explicite* w załączonym do dokumentacji autoreferacie. Są one związane z subdyscyplinami pedagogiki, takim jak pedagogika specjalna, bowiem Habilitantka identyfikuje różne problemy uczniów z niepełnosprawnościami; pedagogika wczesnoszkolna, w której mieszczą się inicjatywy badawcze Habilitantki skupione na problematyce edukacji uczniów w klasach początkowych; a także pedeutologii, gdyż pani dr I. Plieth-Kalinowska analizuje również palące kwestie funkcjonowania zawodowego nauczycieli we współczesnej szkole.

Ocena osiągnięcia naukowego będącego podstawą ubiegania się o nadanie stopnia

Kandydatka wskazała jako swoje główne osiągnięcie pracę zatytułowaną „Relacje interpersonalne uczniów z niepełnosprawnościami w klasach integracyjnych. Diagnoza i implikacje prakseopedagogiczne”. Wydawnictwo UKW Bydgoszcz 2020. Jej szczegółowy opis zawarła w autoreferacie.

Podjęta w rozprawie problematyka ma ważny walor społeczny, bowiem stały rozwój koncepcji nauczania inkluzyjnego wyznacza wiele obszarów badawczych, mających bezpośredni związek z edukacyjną praktyką. Poznanie stosunków społecznych panujących w zespole klasowym jest konieczne dla pełnej realizacji zadań wychowawczych. Od kontaktów interpersonalnych i emocjonalnych więzi panujących w grupie rówieśniczej zależy rozwój osobowości uczniów, zarówno tych z niepełnosprawnościami, jak i pełnosprawnych. Z tego powodu warto podejmować i aktualizować badania na temat funkcjonowania dzieci w warunkach inkluzji szkolnej.

Jeśli chodzi o strukturę i układ treści rozprawy, to są one typowe dla opracowań prezentujących wyniki badań empirycznych. Wyraźnie da się tu wyodrębnić część teoretyczną, metodologiczną, a także raportową, prezentującą analizy pozyskanych danych badawczych i ich interpretacje.

Podbudowa teoretyczna projektu badań

Na część teoretyczną składają się cztery rozdziały poświęcone, mówiąc w ogólności, uwarunkowaniom funkcjonowania ucznia z niepełnosprawnością w środowisku szkolnym (rozdział 1 i 2) oraz kluczowym teoriom psychologicznym i socjologicznym wyjaśniającym to funkcjonowanie (rozdział 3 i 4).

W pierwszym krótkim rozdziale Autorka przedstawia sytuację ucznia z niepełnosprawnością w naszym systemie edukacyjnym. Nawiązuje do obowiązujących aktów prawnych i komentuje je profesjonalnie, odwołując się do praktyki oświatowej. W rozdziale drugim odnajdziemy charakterystykę klasy szkolnej jako struktury społecznej. Autorka przedstawia sygnałnie uwarunkowania stosunków interpersonalnych i pełnienia roli ucznia, wiążąc je z modelem komunikacji szkolnej. Rozdział ten budzi wyraźny niedosyt spowodowany brakiem zarysowania szerszego kontekstu uwarunkowań interakcji w klasie. Pominęto zgłębienie psychospołecznych wymiarów relacji nauczyciel- uczeń, zagadnienie komunikacji werbalnej i niewerbalnej, ujęcie interakcyjności w szerszych ramach kultury szkoły (również

dydaktycznej). Nie nawiązano zatem do kanonu klasycznych już prac z zakresu tej problematyki S. Mieszalskiego, K. Konarzewskiego, M. Dudzikowej czy nowszych M. Karkowskiej, E. Muszyńskiej, D. Wojtkiewicz i in.

Za istotny dla opracowania projektu badawczego należy uznać rozdział 3 i 4. Tu Autorka sięga po przyjęte i ugruntowane w dyskursie naukowym teorie rozwoju społecznego jednostki: J. Piageta, L.S. Wygotskiego i E. H. Eriksona. Referuje je w kontekście działań pedagogicznych rodziców i nauczyciela. W kolejnych podrozdziałach Autorka swobodnie przemieszcza się po polach psychologii i socjologii, powracając do problematyki interakcji międzyludzkich i ich społecznych konsekwencji. W kolażu przywoływanych teorii i stanowisk odnaleźć można odwołania do wielkich koncepcji oraz do opracowań mniejszego zasięgu. Autorka szczególnie miejsce poświęca teorii roli, którą omawia za Jacobem Moreno i teorii naznaczania społecznego Edwina Lemerta, którą wzbogaca odniesieniami do koncepcji stygmatów Ervinga Goffmana i koncepcji normalizacji Nielsa Bank-Mikkelsena i Bengta Nirjega. Schodząc na poziom umiejętności interpersonalnych Autorka koncentruje swoją uwagę na kompetencjach komunikacyjnych i społecznych. Omawia różne modele, aspekty, zakresy, komponenty zdolności społecznych człowieka, akcentując przy tym model interakcyjny Anny Matczak. Ostatni rozdział teoretyczny jest kontynuacją podjętych wcześniej wątków dotyczących interakcji międzyludzkich. Odwołując się nieadekwatnie do fenomenologii w tytule podrozdziału 4.1, Autorka dalej rozważa problematykę interakcji. Koncentruje się tym razem na mechanizmach konstruowania spójnej percepcji partnerów interakcji, posługując się ustaleniami z psychologii społecznej i poznawczej oraz socjologii humanistycznej. Interakcje społeczne Autorka widzi również w perspektywie kształtowania tożsamości podmiotu. Sprawnie nawiązuje do teorii wiążących się z tym zagadnieniem, zarówno klasycznych (G.H.Mead, C.H.Cooley, M.Buber), jak i współczesnych (R. Sennett, Z. Bauman), kończąc wywód odwołaniem do typizacji tożsamości człowieka Jerzego Nikitorowicza. W ostatnim podrozdziale Habilitantka analizuje rzeczywistość społeczną z perspektywy interakcjonizmu symbolicznego. Rozwija przywoływane już wcześniej spostrzeżenia Georga H. Meada, omawia szerzej pojęcie ram interpretacyjnych, szczególnie w interpretacji Ervinga Goffmana i jego podejścia dramaturgicznego. Rozdział kończy nawiązanie do współczesnych nurtów symbolicznego interakcjonizmu.

Podsumowując lekturę części teoretycznej można zauważyć, że Autorka dokłada starań, by problem interakcji międzyludzkich ukazać w bardzo szerokim kontekście teoretycznym i na

tym tle przedstawić zagadnienie interakcji szkolnych. W tym celu sięga do kluczowych koncepcji psychologicznych i socjologicznych oraz miejscami filozoficznych. W efekcie jednak tworzy powierzchowny, niespójny obraz zagadnienia. Czytelnik otrzymuje kolekcję stanowisk i wyjaśnień, które nie zostają ujęte w nowe ramy interpretacyjne, czy nowe inspirujące zestawienia. Brakuje dystansu i krytycznej refleksji nad zgromadzonym materiałem. Dodatkowo zadziwia brak samodzielności w korzystaniu ze źródeł. Autorka często sięga po tzw. cytowania z drugiej ręki (za Wojciszke, Zaborowskim, Hałas, Tomorowicz, Roine, Nikitorowiczem itd), nie zawsze ujmując kopiowany materiał w cudzysłów (na s.27 o przyczynach negatywnego postrzegania dziecka; na s. 64 definicja kompetencji komunikacyjnej itd.). Stosuje ten zabieg nawet wówczas, gdy w innych miejscach odwołuje się bezpośrednio do wskazanego wcześniej za kimś źródła i ujmuje je w bibliografii, np.: Goffman (2005) za Kijak (2011) na s. 98, Bernstein (1992) za Bielecka-Prus (2005) na s. 100, Turner (2012) za Zając (2015) na s. 100-101. Zadziwia swoista nonszalancja Autorki w korzystaniu z materiałów, polegająca na tym, że Autorka podaje zakres stron źródła, a potem przytacza dosłowne cytaty bez cudzysłowu lub całe frazy z tego tekstu. Na przykład, omawiając czynniki regulujące poziom kompetencji komunikowania się dr I. Plieth-Kalinowska odwołuje się do Reinera Niermayera za Anną M. Janiak (2016), przytaczając wiernie, choć bez stosownego oznaczenia, obszerne charakterystyki poszczególnych czynników (np. „siła przebicia” s. 64; „budowanie sieci kontaktów” s. 65), albo stosując miks parafraz i dokładnych sformułowań (np. „empatia”, „umiejętność integracji z grupą”, „umiejętność wyrażania i przyjmowania krytyki” s. 65). A warto dodać, że pozycja ta jest dostępna w języku polskim (Niermayer R., *Umiejętności osobiste. Jak je rozwinąć i wykorzystać w pracy?* Warszawa 2009).

Brak naukowej rzetelności najbardziej uwidacznia się w podwójnym opublikowaniu treści rozdziału 2.2. zatytułowanego „Klasa integracyjna jako wyjątkowa grupa społeczna w systemie edukacyjnym (mniejsze zło?)” – raz w recenzowanej monografii, a drugi raz pod tym samym tytułem w pozycji z 2021 roku pod redakcją M. Adamowicz, L. Kataryńczuk-Mani i I. Kopaczyńskiej: *Poszukiwanie sojuszników i źródeł inspiracji w pedagogice dziecka* Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń. Autorka publikując ponownie tę treść uzupełniła ją również fragmentem z rozdziału 1 recenzowanej monografii ze stron 19-22. Mamy tu do czynienia z nieetyczną sytuacją sztucznego powiększania objętości własnego dorobku.

Projekt metodologiczny badań własnych Autorki

Projekt badawczy w moim odczuciu był osadzony jednoznacznie w paradygmacie ilościowym. I w tym paradygmacie Autorka gromadziła zarówno dane ilościowe, jak i jakościowe. Nie

wykorzystywała jednak podejścia hermeneutycznego do rekonstrukcji relacji społecznych w klasach integracyjnych, które deklaruje na s. 105, niewidoczne są odniesienia do innych jakościowych perspektyw badawczych (s. 107) i nie miała też miejsca próba triangulacji podejść poznawczych, o której pisze na s. 113.

Badania składały się z dwóch części. W pierwszej pozyskiwano dane ilościowe dotyczące poziomu przystosowania społecznego uczniów w klasach integracyjnych na różnych poziomach kształcenia. Część druga miała przynieść dane jakościowe umożliwiające z jednej strony określenie relacji interpersonalnych pomiędzy uczniami z niepełnosprawnościami a uczniami bez niepełnosprawności, a z drugiej wyznaczenie profilu prestiżu społecznego ucznia z niepełnosprawnością z różnych przedziałów wiekowych. Niejasne jest w tym kontekście określenie celu głównego badań, Autorka pisze bowiem: „Zasadniczym celem moich badań było uzyskanie informacji ilościowych i jakościowych umożliwiających zdiagnozowanie priorytetowych z punktu widzenia samopoczucia i zachowania uczniów cech klimatu klasy”. Tymczasem dalej nie podejmuje już wątku identyfikacji owego klimatu klasy szkolnej w toku empirycznych badań.

Jeśli chodzi o sformułowanie problemów badawczych, to w większości są one klarowne. Dziwi brak powiązania części badań dotyczących przystosowania społecznego uczniów z nawiązanymi przez nich relacjami interpersonalnymi. Może dałoby się empirycznie ustalić, jak przystosowanie społeczne łączy się z typem związków interpersonalnych w klasie i prestiżem społecznym ucznia? Być może problem trzeci, dotyczący badań jakościowych (s. 108) pośrednio obejmuje to zagadnienie, ale wobec braku ujawniania szczegółów procedury badawczej trudno to ocenić.

W zakresie stosowanych metod gromadzenia danych ilościowych to przystosowanie społeczne badano za pomocą kwestionariuszy Elżbiety Zwierzyńskiej i Andrzeja Matuszewskiego „Klasa wobec mnie” i „Ja wobec klasy”. Są to narzędzia do diagnozy indywidualnej nieprzystosowania społecznego w klasie szkolnej (2006). Habilitantka nie wykorzystuje do interpretacji formalnej kwestionariuszy skali stenowej zaproponowanej przez Autorów (s. 47) i nie ustala według niej poziomu uzyskanych wyników. Nie jest zatem jasne, czy uwzględniła odwrócenie kierunku interpretacji (nieprzystosowanie-przystosowanie) i jak ustalone przez Nią kryteria przedziałów dla wskaźników zmiennej zależnej przystosowania społecznego (tabela nr 1, s.108) mają się do interpretacji rekomendowanej w podręczniku do wykorzystywanego narzędzia.

Zbieranie danych jakościowych zawiera więcej niejasności. Przede wszystkim nie wiadomo, jak Autorka wykorzystywała „obserwacje i introspekcje” prowadzone w ciągu 24 lat pracy

własnej w klasach integracyjnych. Takie obserwacje mają zazwyczaj charakter potoczny, oparty na intuicyjnym wnioskowaniu. Wobec ukazanych w tabeli nr 1 na s. 109 kategorii zmiennych i ich wskaźników zupełnie niezrozumiała jest uwaga, że „Obserwatorzy podejmowali indywidualne decyzje związane z przedmiotem obserwacji, problemami badawczymi oraz sposobem uczestniczenia w grupie, którą stanowił zespół uczniów. Sami również regulowali swoją zażyłość z nimi, jak i sposób porozumiewania się itp.” (s. 112). Jak zatem identyfikowano poszczególne kategorie zmiennych zależnych (typy, zależności, prestiż)? Co prawda w tabeli w rubryce „wskaźniki zmiennej” ich nie doprecyzowano, ale przyjęte kategorie zakładają waloryzowanie/rangowanie (osobiste – bezosobowe; dysfunkcjonalne odłączenie – zdrowa zależność – destruktywna zależność; wysoki – nie zrównoważony – niski). Do tego typu badań bardziej pasuje sformułowanie Autorki zamieszczone w innym miejscu opisu: „Jakościowa część badań została przeprowadzona za pomocą obserwacji ukierunkowanej na zewnętrzne symptomy reakcji przejawianych przez poszczególnych uczniów (...)” s. 111. Ostatecznie jednak nie wiadomo, jakie obserwacje przeprowadzano. Nie potrafię też rozstrzygnąć, jak pozyskiwano dane dotyczące prestiżu społecznego ucznia. Wskaźniki tej zmiennej ujawnione w tabeli nr 1 przyjęto za A. Janowskim (1995), co potwierdza zapis na s. 153 monografii, natomiast pod tabelą jest mowa o analizowaniu statusu społecznego ucznia na podstawie koncepcji Johna Thibauta i Harolda Kelleya, którą tylko w jednym akapicie przywołuje Autorka na s. 54 monografii.

Część empiryczna pracy

Niejasności i luki w prezentowaniu projektu badań, przekładają się na wątpliwości co do opisywanych w rozdziałach empirycznych zgromadzonych danych, ich analizy i wyciąganych wniosków.

W części dotyczącej pozyskanych danych ilościowych dr I. Plieth-Kalinowska przedstawia wyłącznie ostateczne wyniki przeprowadzanych analiz statystycznych. Nie można zatem ocenić, jaką wartość naukową i poznawczą ma to, co prezentuje. Autorka nie przedstawia żadnych danych wyjściowych do obliczeń poszukiwanych zależności. Nie ma zestawień średnich wyników uczniów, choć Autorka odwołuje się do nich przy opisie każdego z wymiarów przystosowania społecznego. Nie wiadomo, jaki jest cel zabiegu podziału na przedziały punktowe danych ukazywanych na wykresach. Autorka nie wyjaśnia, na podstawie jakich przesłanek zastosowała test Z.

Jeszcze bardziej zagmatwanie przedstawia się sytuacja z analizą danych jakościowych. Mimo, że Autorka pisze o „uporządkowaniu pozyskanych informacji empirycznych” na s. 145, czy s. 153, nigdzie nie przedstawia na czym owo uporządkowanie polegało.

Brak jednoznacznych kryteriów oceny wskaźników zmiennych jakościowych nie pozwala ocenić, czy wyciągnięte wnioski co do typów związków interpersonalnych oraz zależności zachodzących w relacjach interpersonalnych są prawomocne. Jeśli chodzi o prestiż społeczny, to wyróżnione w tabeli nr 1 wskaźniki do tej zmiennej wydawały mi się na początku lektury dobrze dobrane i przekonujące. Niestety, jak wynika z analiz zamieszczonych w ostatnich rozdziałach monografii, okazało się, że zostały zupełnie błędnie przyjęte. Autorka konfrontuje prestiż społeczny uczniów (zmienną zależną) z osiągnięciami w nauce, gotowością do wykonywania prac i posłuszeństwem, przewodem i podległością, podejmowaniem różnych ról społecznych, sposobami porozumiewania się i atrakcyjnością poszczególnych osób wobec siebie, czyli z przejętymi wcześniej jej wskaźnikami! Tabela nr 1 nie koresponduje z tabelą nr 3. Zagmatwań w pracy jest więcej, bowiem nie wiadomo również jak ustalano „wskaźniki wskaźników” (by iść tropem myśli Autorki), które to cechy muszą być jakoś opisywane, by nadać sens przedstawianym analizom. Na przykład nigdzie nie wyjaśnia się na jakiej podstawie sklasyfikowano uczniów jako „legitymizujących się znaczącymi osiągnięciami w nauce” (s. 154), albo jak charakteryzowane jest „kryterium porozumiewania się”, które stało się podstawą sformułowanego przez Autorkę wniosku o jego kluczowej roli w wyznaczaniu pozycji społecznej ucznia w zespole (s.173). Wszystkie tego rodzaju postępowania ujawniają niekompetencje dr I. Plieth-Kalinowskiej jako badacza naukowego.

Ocena dorobku publikacyjnego poza podstawowym osiągnięciem Habilitantki

Po lekturze wszystkich materiałów załączonych do oceny wyrażę opinię do kompletu artykułów z czasopism (9 pozycji) oraz 3 rozdziałów zamieszczonych w monografiach zbiorowych.

2013r., *Social Media jako alternatywna forma nawiązywania komunikacji społecznej i szansa na wzrost poziomu jakości życia osób z dysfunkcją narządu słuchu*, „Niepełnosprawność i rehabilitacja” nr 3.

Artykuł zawiera krótki tematyczny background i doniesienia z dwóch badań sondażowych. W części teoretycznej Autorka w podstawowym zakresie przedstawia specyfikę komunikacji

online. Pominąwszy usterkę w odwołaniach do źródła (J. Shuler 2004, s. 397-403), zadziwia zastosowanie języka potocznego w odniesieniu do kategorii „norma” w zdaniu: „Dziś ten, kto nie jest w kontakcie, jest nienormalny” (s.28). Przy prezentacji badań w sekcji „Kontakty internetowe współczesnej młodzieży...” nie przedstawiono procedury doboru próby, informacji o narzędziu oraz przebiegu badania. Przy prezentacji wyników Autorka operuje tylko liczebnością i procentami. Takie podstawowe statystyki zostały również zastosowane w drugim referowanym projekcie, dotyczącym korzystania z mediów przez osoby z dysfunkcją słuchu. Autorka sugeruje, że poszukuje „zależności” (s. 35), co nie jest prawomocne. W podsumowaniu nie znajdujemy wyjaśnień dotyczących zasadności prezentowania w jednym tekście obu projektów badawczych.

2013, *Ways to identify individual learning needs of the students and the organization of support in pedagogical and educational process on school grounds*, red. Denek K., Kamińska A., Oleśniewicz P., „Education of tomorrow”, Oficyna Wydawnicza Humanitas, Sosnowiec.

Dr I. Plieth-Kalinowska omyłkowo oznacza w prezentowanym do oceny dorobku ten tekst jako artykuł w czasopiśmie, podczas gdy jest to rozdział w książce. Autorka prezentuje w nim wyniki ewaluacji wewnętrznej przeprowadzonej w Zespole Szkół nr 19 w Bydgoszczy w roku szkolnym 2010/2011, dotyczącej pracy z dzieckiem z indywidualnymi potrzebami edukacyjnymi. Badania przeprowadzano w formie sondażu diagnostycznego, a kwestionariusz ankiety wypełniło 96 nauczycieli zatrudnionych w szkole. Autorka operuje danymi liczbowymi i procentami, prezentując ich zestawienia w formie graficznej. Walorem tekstu są opinie Autorki na temat edukacji włączającej i bezpośrednie nawiązania do praktyki szkolnej.

2015, *Świadomość językowa uczniów klas trzecich szkoły podstawowej*, „Przegląd Pedagogiczny” nr 2.

W artykule dr I. Plieth-Kalinowska prezentuje dobry wstęp teoretyczny na temat słownika leksykalnego dzieci i możliwości rozwijania ich kompetencji komunikacyjnych. W dalszej części krótko referuje proste badanie eksperymentalne wykonane w ramach pracy magisterskiej przez M. Sikorskiego, jak można domniemywać, pod kierunkiem Autorki tekstu. Prezentowane wnioski potwierdzają tezę o walorach uczenia się przez przeżywanie.

2015, *Ways of spending time after school (recreation) in the eyes of adolescents before the age of fifteen*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas, Pedagogika”, Sosnowiec.

Autorka prezentuje zagadnienie czasu wolnego, wykorzystując w opracowaniu bardzo podstawową literaturę (w tym słowniki, encyklopedię i podręczniki akademickie), w większości przypadków już mało aktualnej, a nawet zdezaktualizowanej (pozycja z 1979 roku). W części raportowej omawia badania sondażowe na temat sposobów spędzania czasu wolnego przez uczniów różnych etapów edukacji uczących się w Zespole Szkół nr 19 w Bydgoszczy, przeprowadzonych w roku szkolnym 2013/2014.

Niestety, podczas lektury rozdziałów dołączonych do oceny stwierdziłam ogromne zapożyczenia z tego artykułu w rozdziale *Organization of free time for primary and secondary school students*. [w] Education of tomorrow. Education, and other forms of activity of adults. T. 11. Denek. K, Kamińska A, Oleśniewicz P. (red.) Oficyna Wydawnicza Humanitas, Sosnowiec. Artykuł różni się od rozdziału dwoma akapitami teorii i paroma dodatkowymi tabelami. Autoplagiat jest oczywisty.

2017, *Opinions of parents and children on causes of peer rejection of young primary school students*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas, Pedagogika”, Sosnowiec.

W artykule Autorka porusza bardzo ważny i niszowy temat odrzucenia rówieśniczego w klasach młodszych. Po przeglądzie teoretycznym przedstawia krótko badania własne, które przeprowadziła w Zespołach Szkół nr 19 i 21 w Bydgoszczy w roku szkolnym 2014/2015. Opis przebiegu badań jest pełen niejasności. Autorka pisze, że skierowała ankietę do uczniów klas drugich i trzecich szkół podstawowych oraz ich rodziców, a próba liczyła 130 respondentów. Nie podaje żadnych dodatkowych informacji na temat badanych, nawet tak podstawowych jak liczebność grupy uczniów i rodziców. Nie prezentuje zastosowanych narzędzi, a utożsamiając test obrazkowy z ankietą, odwołuje się do testu obrazkowego przygotowanego w ramach pracy licencjackiej na UKW. Wyniki przedstawiają się ciekawie, ale trudno to jednoznacznie ocenić wobec usterek w metodologicznym przygotowaniu i raportowaniu projektu.

2017, *Eating habits of primary and middle school students*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas, Pedagogika”, Sosnowiec.

Autorka ponownie sięga po bardzo ważną edukacyjnie i społecznie problematykę, tym razem dotyczącą nawyków żywieniowych, które nabyte w dzieciństwie i okresie dojrzewania determinują stan zdrowia dorosłej populacji. Autorka wykorzystuje bogate źródła dla podbudowy teoretycznej tego zagadnienia, choć wyłącznie polskie. Druga część artykułu to

prezentacja przeprowadzonego przez Autorkę badania sondażowego, które obejmowało 362 uczniów różnych poziomów edukacji z Zespołu Szkół nr 19 w Bydgoszczy. Dane badawcze zbierano korzystając z techniki ankiety i wywiadu (dzieci młodsze). Badanie przeprowadzono w roku szkolnym 2015/2016. Prezentacja wyników obejmuje tylko dane liczbowe i procentowe. Uwagę zwraca nadmierna generalizacja w podejściu do zagadnienia uwidaczniająca się w tytule i miejscami w formułowaniu wniosków.

2018, *The Patriotism of Polish Youth of the 21st Century*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas. Pedagogika”, Sosnowiec.

Dr Izabela Plieth-Kalinowska podjęła badania dotyczące patriotyzmu dzisiejszej młodzieży. Po wprowadzeniu teoretycznym dotyczącym tego zagadnienia, Autorka stara się drogą sondażowych badań znaleźć odpowiedź na postawione na wstępie pytanie (badawcze?): Czy dzisiejsza młodzież jest antypatriotyczna? Badania przeprowadziła w roku szkolnym 2016-2017 w Zespole Szkół nr 19 w Bydgoszczy. Analizie poddano deklaracje uczniów w wieku 10-18 lat, łącznie przeanalizowano 353 kwestionariusze. Wyniki są interesujące, choć nie można ich uogólniać na całą populację młodzieży w Polsce, na co wskazuje tytuł i jeden ze śródtytułów artykułu, a także podsumowujące sformułowania. Autorka stwierdza: „Jak wykazały badania, współczesna polska młodzież w żadnym stopniu nie chce być antypatriotyczna”, choć nie wyjaśnia czym ów antypatriotyzm jest, jakie są jego wskaźniki i jak się go stopniuje. Ponadto wskazuje na potwierdzenie się ważnej hipotezy, choć nic o niej nie wspomina w bardzo sygnalnym opisie projektu.

2019, *Expectations of parents towards school in the context of responsibility for the upbringing and educational achievements of the child*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas. Pedagogika”, Sosnowiec.

W artykule da się wyraźnie wyodrębnić dwie części. W pierwszej Habilitantka koncentruje się na omówieniu czynników warunkujących współpracę rodziny ze szkołą. Wywód ma charakter głównie metodyczny, doradczy, opiera się bowiem na tego typu źródłach. Drugą część tekstu Habilitantka poświęca omówieniu prostych badań sondażowych przeprowadzonych w ramach ewaluacji wewnętrznej w roku szkolnym 2017/2018 wśród 149 rodziców dzieci uczęszczających do szkoły podstawowej i gimnazjum w Zespole Szkół nr 19 w Bydgoszczy. Ich wyniki są interesujące, chociaż Habilitantka operuje tylko zestawieniami procentowymi. Nie przedstawia dyskusji i zestawienia swoich rezultatów z ustaleniami innych badaczy.

2020, *Art techniques used by a teacher of early school education as a factor determining the level of handwriting quality of first grade students*, "Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas. Pedagogika", Sosnowiec.

Problematyka optymalizowania warunków nabywania pisma podjęta w tym artykule jawi się jako niezmiernie ważna w obliczu doniesień badawczych na temat niskiego poziomu grafomotoryki uczniów klas początkowych. Autorka na tle teoretycznego zarysu problemu przedstawia badania, jak można przypuszczać, prowadzone pod jej kierunkiem przez dyplomantkę M. Frąckowiak. W ogólności projekt eksperymentu jest poprawny. Na podkreślenie zasługuje dystans do wyników przeprowadzonych badań i sformułowanie zastrzeżeń co do jednoznacznie pozytywnego wpływu stosowania technik plastycznych dla poprawy jakości pisma dzieci oraz wskazanie na obecność innych czynników stymulujących poziom grafomotoryki dziecka.

Rozdziały w książkach:

2015, *Twórczość Wandy Chotomskiej jako źródło wartości kształtujących osobowość dziecka w młodszym wieku szkolnym*, w: *Twórczość Wandy Chotomskiej jako źródło wartości kształtujących osobowość dziecka*, M. Jedlikowska – Czaplicka (red.), UKW, Bydgoszcz.

Tekst, w którym Habilitantka dokonuje przeglądu twórczości Wandy Chotomskiej w kontekście kształtowania osobowości młodego odbiorcy. Ujawnia przy tym dobre kompetencje analityczne i krytyczne. Walorem tekstu jest możliwość transferu refleksyjnych dociekań Habilitantki do praktyki edukacyjnej.

2016, *Miejsce telewizji w życiu dziecka w wieku wczesnoszkolnym*, w: *Kształcenie i pozaedukacyjna aktywność człowieka od dzieciństwa do dorosłości*, red. Aleksandra Kamińska, Piotr Oleśniewicz, Oficyna Wydawnicza Humanitas, Sosnowiec.

Tekst z podstawowym wstępem teoretycznym oraz zreferowanymi badaniami sondażowymi przeprowadzonymi na poziomie studenckim.

2020, *Styl życia dzieci w wieku wczesnoszkolnym a ich kondycja fizyczna*, w: *Rozwój nowoczesnej edukacji i nauki - stan, problemy, perspektywy. T. 4: Zmiany i synergia w rozwoju nauk i edukacji*, red. Jan Grzesiak, Ivan Zymomrya, Vasyl Ilnytsky, Konin: Poswit,

Autorka prezentuje badania sondażowe i w przeciwieństwie do wcześniejszych swoich tekstów ujawnia już podstawowe elementy projektu badawczego. Niestety sformułowanie celu i

problemów badawczych zawiera wiele usterek. Autorka pisze o ustalaniu „stopnia zależności” (cel) oraz „zależności pomiędzy” (problem główny), a nie stosuje żadnych testów statystycznych, które umożliwiałyby ustalenie jakichkolwiek zależności.

Podsumowując dorobek dr I. Plieth-Kalinowskiej poza osiągnięciem będącym podstawą ubiegania się o stopień, muszę stwierdzić, że nie prezentuje on wysokiego poziomu naukowego. Opracowania literatury są odtwórcze w stosunku do stanu wiedzy na podejmowany temat. Projekty badawcze uwzględniają głównie badania sondażowe, wykonywane w różnych społecznościach uczniów na terenie Bydgoszczy, mają zatem charakter lokalny. Opis wielu z nich wskazuje, że są to raporty z wewnętrznych badań ewaluacyjnych prowadzonych na potrzeby poszczególnych zespołów szkół, najczęściej dotyczy Zespołu Szkół nr 19 w Bydgoszczy. Kandydatka powiela swoje usterki warsztatowe: nie prezentuje projektu badawczego (brak informacji o przedmiocie badań, problemach badawczych i hipotezach, sposobie doboru próby badawczej itd.). Opracowanie zgromadzonych danych to proste zestawienia liczbowo-procentowe. Uwagę zwraca nieumiejętne korzystanie ze źródeł i obecność autozapożyczeń. Wartością, którą dostrzegam w tych publikacjach, jest silne praktyczne umocowanie formułowanych uwag i refleksji, które wynika z pewnością z podwójnego zatrudnienia Kandydatki: jako nauczyciela w Zespole Szkół nr 19 w Bydgoszczy oraz na UKW w Bydgoszczy.

W dorobku dr Izabeli Plieth-Kalinowskiej znajduje się jeszcze książka podoktorska, której z oczywistych względów nie oceniam. Kandydatka jest też współautorką monografii *Akceptacja i adaptacja społeczna dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi: wybrane zagadnienia*, Wyd. UKW, Bydgoszcz 2019. Zgodnie z autoreferatem Kandydatka ocenia swój autorski wkład na 70%, a według przedstawionego wykazu osiągnięć na 58%. Publikacji tej nie oceniam, gdyż skupiam się głównie na rozpoznaniu kompetencji badawczych Kandydatki.

Informacje naukometryczne i ogólne o dorobku publikacyjnym Habilitantki

Liczba cytowań wg Google Scholar: 3

Indeks Hirscha wg Google Scholar: 1

Punktacja MEiN za publikacje 445.852 (bez przeliczenia starych punktów na nowe)

Zgodnie z tabelą zamieszczoną w wykazie publikacji, po doktoracie Habilitantka opublikowała ogółem 33 prace, w tym 29 z punktacją ministerialną.

Monografie. Autorka opublikowała 3 monografie po uzyskaniu stopnia doktora. Jedna na podstawie rozprawy doktorskiej (2009), drugą we współautorstwie z Adamem Musiewiczem (2019) i trzecią jako osiągnięcie naukowe będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (2020)

Artykuły. Autorka opublikowała osiem artykułów w czasopismach z listy ministerialnej. Jako dziewiąty artykuł omyłkowo zaliczono, o czym już pisałam wyżej, rozdział opublikowany w 2013 roku w zbiorze *Education of tomorrow*, red. Denek K., Kamińska A., Oleśniewicz P., Oficyna Wydawnicza Humanitas, Sosnowiec.

Sześć z tych ośmiu artykułów Autorka zamieściła w „Zeszytach Naukowych Wyższej Szkoły Humanitas. Pedagogika” z Sosnowca. Jeden w „Niepełnosprawności i Rehabilitacji” (2013). Jeden w „Przeglądzie Pedagogicznym” (2015).

Publikowanie artykułów w czasopismach jest ważnym elementem pracy naukowej badacza, zapewniającym dostęp do wyników jego badań naukowych szerszemu gronu odbiorców. Przyczynia się to w bezpośredni sposób do rozpoznawalności autora w środowisku. Tymczasem profil publikacyjny Habilitantki w tym zakresie jest bardzo skromny i wyraźnie uwidacznia się przywiązanie do jednego czasopisma.

Rozdziały. Zgodnie z przygotowanym opisem bibliograficznym, dr I. Plieht-Kalinowska napisała 14 tekstów zamieszczonych jako rozdziały w książkach w języku polskim oraz 3 rozdziały w języku angielskim liczonych w dorobku z punktacją ministerialną. Dodatkowo posiada w dorobku trzy krótkie (3 strony) referaty pokonferencyjne.

Wydawnictwa, w których opublikowano książki z rozdziałami napisanymi przez Habilitantkę w większości nie zapewniają szerszego zasięgu odbiorców. Świadczą o tym następujące przykłady. Dwa rozdziały Kandydatka zamieściła w monografiach wydawanych przez lokalne oficyny z Bydgoszczy: Wydawnictwo „Kreska”, Wydawnictwo Edukacyjne „Wers”. W książkach wydanych w wydawnictwie niezarejestrowanym na liście ministerialnej dr I. Plieht-Kalinowska opublikowała 4 rozdziały. Chodzi o serię wydaną w jednym roku 2020 (adres wydawniczy – Konin: Poswit; Użhorod : Posvit), zatytułowaną *Rozwój nowoczesnej edukacji i*

nauki - stan, problemy, perspektywy: w tomie 3 (s. 274-283), w tomie 4 (s.73-84), w tomie 8 (s.171-177), w tomie 9 (s.138-142). Liczba stron tych teksów świadczy o tym, iż nie były to rozwinięte wypowiedzi. Poza tym pani dr I. Plieth-Kalinowska opublikowała cztery rozdziały w tomach z serii „Edukacja jutra/Education of tomorrow” wydanej w Sosnowcu przez Oficynę Wydawniczą Humanitas. W tym wypadku należałoby podkreślić, iż redaktorzy tych tomów stanowią zamknięty zespół tych samych osób: w 2016 r. red. A. Kamińska, P. Oleśniewicz; w 2015, 2014, 2013 red. K. Denek, A. Kamińska, P. Oleśniewicz. W dorobku Habilitantki znajdują się również dwa rozdziały z adresem wydawniczym Poznań; Kalisz: Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wydział Pedagogiczno-Artystyczny, z 2009 oraz z 2011 roku. Habilitantka publikowała też w monografiach wydawanych przez Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe w Krośnie i Koninie. W ogólnopolskich oficynach wydawniczych dr I. Plieth-Kalinowska opublikowała dwa rozdziały: jeden rozdział w monografii wydanej w Wydawnictwie „Impuls”, jeden w Wydawnictwie „Adam Marszałek”. Natomiast w monografii wydanej w Wydawnictwie Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego ukazały się trzy rozdziały.

Biorąc pod uwagę wydawnictwa, w których książki z tekstami pani I. Plieth-Kalinowskiej się ukazały to uwiadamia się tu bardzo brak różnorodności zarówno miejsc wydawania monografii zbiorowych, jak i ich redaktorów naukowych, a także niski prestiż niektórych wydawnictw, w których monografie opublikowano.

Ocena pozostałej aktywności naukowej Kandydatki (po doktoracie)

Projekty

Kandydatka nie uczestniczyła w programach europejskich lub innych programach międzynarodowych.

Natomiast brała udział w programach krajowych. W latach 2009-2012 była członkiem zespołu badawczego pod kierownictwem prof. zw. dr hab. K. Marzec-Holki w projekcie z grantu ministerialnego pt. *Kapitał społeczny w tworzeniu i realizacji programu edukacyjnego „Małe szkoły” w środowisku wiejskim* (umowa nr 2732/H/H03/2010/39). Uczestniczyła w przygotowaniu materiałów teoretycznych, współorganizowała seminarium naukowo-praktyczne, prowadziła badania ankietowe. Habilitantka w okresie 03.2016r. – 02. 2017 r była opiekunką studenckiej grupy zadaniowej, która realizowała zadanie w projekcie „Wykwalifikowani, aktywni, komunikatywni – absolwenci UKW”. W ramach tej opieki

opracowała programową koncepcję, dobór treści oraz zaproponowała konkretną pomoc dydaktyczną w zakresie nauczania geometrii uczniów kl. III. Zadanie realizowane w ramach projektu UDA-POWR.03.01.00-00-K024/15. Instytucja pośrednicząca NCBiR. Habilitantka była też jednym z podwykonawców udzielających wsparcia naukowego w projekcie realizowanym przez Politechnikę Świętokrzyską (od X 2022r.) „Nauka dla Społeczeństwa” (NdS/548429/2022/2022, Efektywność przyswajania wiedzy a jakość powietrza wewnętrznego w szkołach, dofinansowanie ze środków MEiN). Jak podaje Habilitantka, samodzielnie opracowała podstawy teoretyczne i metodologiczne do badań eksperymentalnych, a wraz z dr hab. Haliną Guzy Steinke i mgr Joanną Bracikowską współtworzyła narzędzia badawcze umożliwiające weryfikację postawionych hipotez.

Konferencje

Dr I. Plieth-Kalinowska brała udział czynny, wygłaszając referaty, w 11 konferencjach/sympozjach naukowych. Tytuły wystąpień pokrywają się w pełni z tytułami późniejszych Jej publikacji w formie artykułów lub rozdziałów w książkach. Udział Habilitantki w dorocznym Tatrzańskim Sympozjum Naukowym odnotowałam aż 7 razy. Oprócz tego Habilitantka była po jednym razie na konferencjach w Krakowie (Uniwersytet Pedagogiczny), w Koninie (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa), w Warszawie (UW/APS) oraz w Zielonej Górze (Uniwersytet Zielonogórski).

Udział w konferencjach świadczy o słabej aktywności naukowej Habilitantki i skłonności do pozostawania w zamkniętym bezpiecznym otoczeniu naukowym. Brak konfrontacji poglądów badawczych z poglądami innych naukowców uniemożliwia ich doskonalenie w wyniku konstruktywnej krytyki i skutkuje nierozpoznawalnością Habilitantki w szerszym środowisku naukowym pedagogów.

Aktywność naukowa podejmowana w więcej niż jednej instytucji badawczej

Dr I. Plieth-Kalinowska nie wykazuje się mobilnością naukową – nie odbyła staży naukowych w innych ośrodkach akademickich. Aktywność Habilitantki koncentruje się na współpracy z badaczkami z macierzystej jednostki, również, gdy pracuje w zespołach naukowych w ramach projektów. Habilitantka nie podejmuje okazji do rozszerzania swoich horyzontów badawczych i budowy sieci naukowych kontaktów.

Ocena aktywności w sferze dydaktycznej, organizacyjnej oraz popularyzatorskiej

Jeśli chodzi o działalność organizacyjną dr Izabeli Plieth-Kalinowskiej to była członkiem Zespołu Pedagogiki Społecznej przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN (jak można wnioskować z załączonego adresu www, w kadencji 2012–2015).

Nie jest członkinią komitetów redakcyjnych i rad naukowych czasopism, nie pełniła w nich funkcji recenzenta.

Kandydatka udziela się w pracy organizacyjnej na macierzystej Uczelni. Była członkiem Rady kierunku pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna (2019-2022), oraz członkiem uczelnianej Komisji ds. Promocji i Współpracy ze Środowiskiem (2020-2024).

Kandydatka jest bardzo zaangażowanym dydaktykiem. Swoją działalność nauczycielki akademickiej mocno wspiera doświadczeniem pozyskiwanym jako wychowawczyni klasy integracyjnej w Zespole Szkół nr 19 w Bydgoszczy. W swoim dorobku ma wiele nagród za osiągnięcia naukowe i dydaktyczne nadane zarówno przez Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, jak i Dyrektora Zespołu Szkół nr 19 w Bydgoszczy.

Konkluzja

Przedstawiony do oceny wniosek wskazuje na bardzo zaangażowanego w pracę dydaktyczną praktyka, który świetnie wiąże zastaną wiedzę naukową z działaniem nauczycielskim na poziomie akademickim i szkolnym. Jednakże przedmiotem oceny jest dorobek naukowy Kandydatki, który w myśl Ustawy ma rozwijać teorię naukową. Niestety na tym polu Habilitantka nie wykazała się należytych kompetencjami. Negatywnie należy ocenić praktykę sztucznego powiększania dorobku poprzez autoplagiaty. Ponadto, niski poziom metodologiczny prowadzonych przez Habilitantkę badań świadczy o niedostatecznym opanowaniu warsztatu badawczego. We wszystkich przedłożonych do oceny projektach obecne są uchybienia metodologiczne, szczególnie dotyczące konstrukcji pola badawczego, logiki doboru próby i metod analizy danych empirycznych. Prowadzenie badań naukowych bez dobrego zaplecza metodologicznego jest jałowe, rzutuje bowiem na wiarygodność i trafność uzyskanych wyników badawczych. Szkoda, że dr I. Plieth-Kalinowska funkcjonuje w zamkniętym środowisku naukowym, nie poszukując okazji do oceny własnych poczynąń badawczych z różnych krytycznych perspektyw.

Wniosek końcowy

W ostatecznej konkluzji stwierdzam, że przedstawiany do oceny dorobek nie spełnia wymagań określonych w art. 219 ust. 1 pkt 2. Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* [Dz. U. 2018 poz.1668]. Osiągnięcia naukowe Pani dr Izabeli Plieth-Kalinowskiej nie stanowią znacznego wkładu w rozwój dyscypliny naukowej pedagogika. W związku z powyższym wnioskuję za odmową nadania Jej stopnia naukowego doktora habilitowanego.

